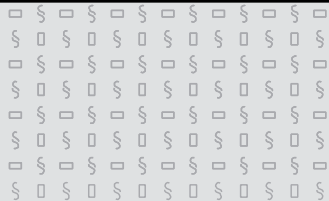

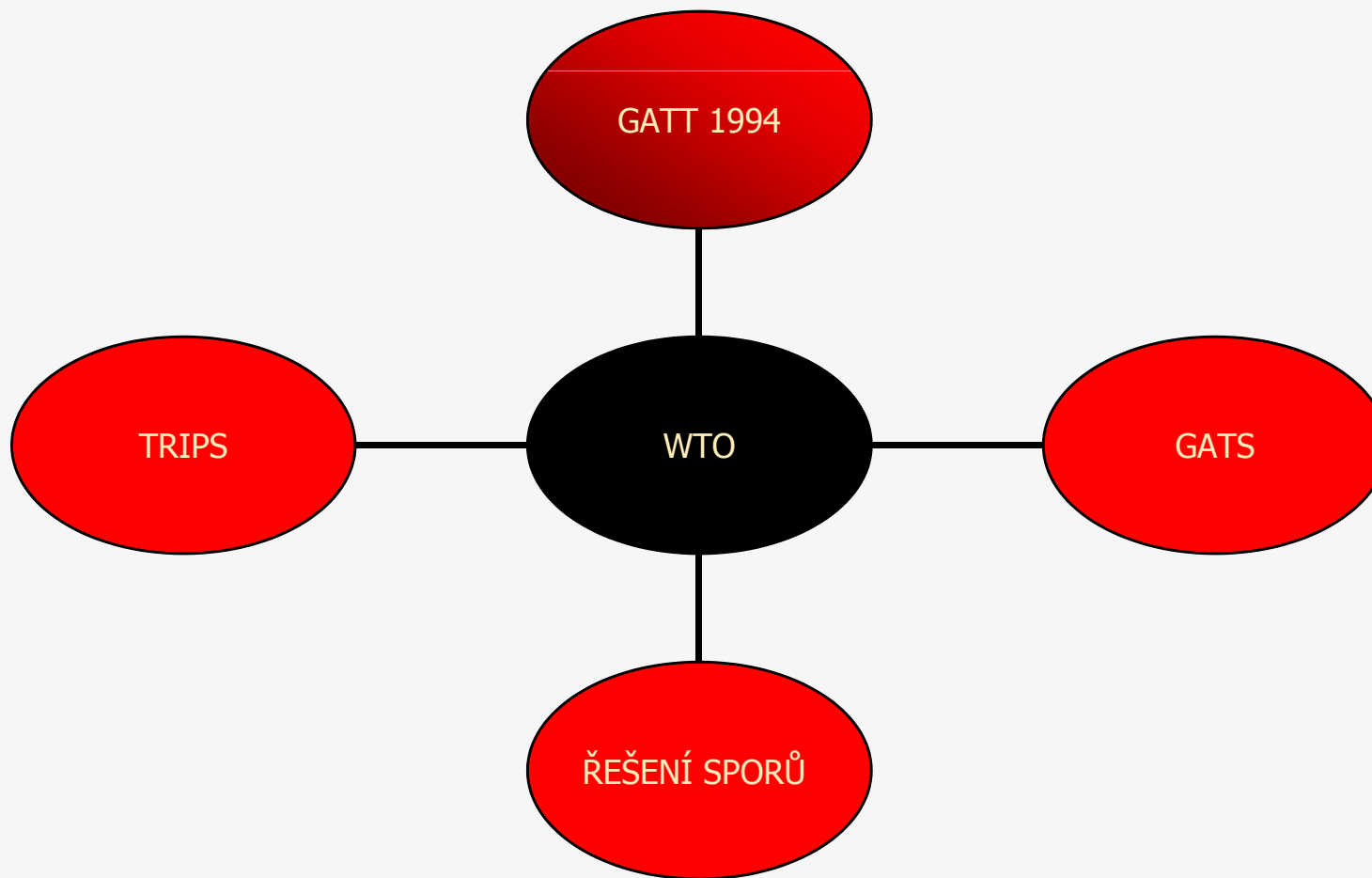

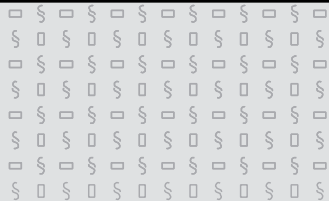
MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Mezinárodní ekonomické právo Analýza GATT

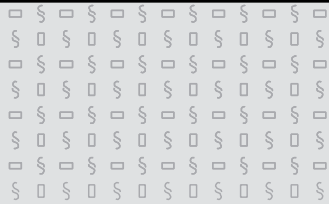
Pro připomenutí - základní struktura WTO

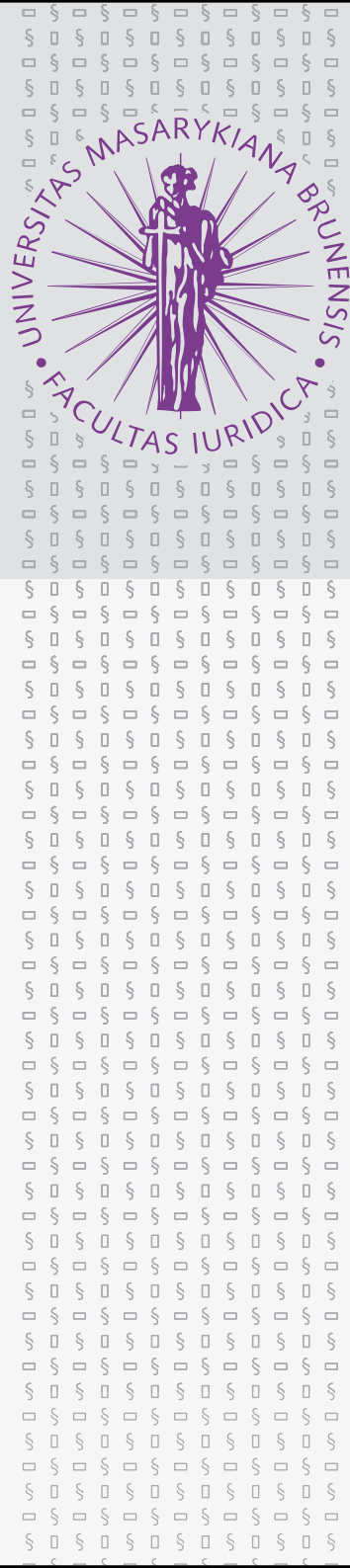
Struktura přednášky

- zabývat se důvody, pro které je třeba, aby se praktický právník orientoval v právu WTO
- v návaznosti na předchozí přednášku blíže představit strukturu GATT, jejího vývoje a nástrojů na ni navazujících
- ujasnit si principy fungování GATT
- zdůraznit specifické otázky regulace GATT
- zabývat se modifikacemi principů fungování GATT v rámci GATS a TRIPS

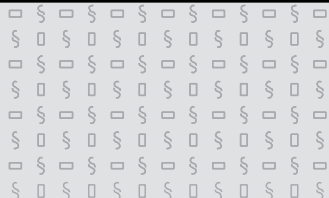
Proč je třeba se v GATT (právu WTO) orientovat

- obecný přehled nikdy neškodí
- přestože se jedná o veřejné právo (tj. právo mezi státy), může být jednotlivec destinatářem výhod, případně se může jednat o self-executing normu
- obsah GATT (práva WTO) přinejmenším nepřímo může ovlivňovat chování soukromoprávních subjektů (např. tím, že státy dodržují, nebo naopak nedodržují pravidla); v takovém případě přichází v úvahu například zohlednění nutně použitelných norem

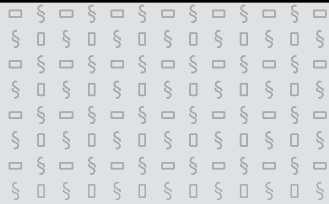
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

GATT Všeobecná dohoda o obchodu a clech

GATT 1994

- GATT 1994 tvoří soubor právních dokumentů:
 1. **GATT 1947**
 2. **Právní nástroje závazné podle GATT 1947 před vstupem Dohody o WTO v platnost (například protokoly týkající se celních koncesí, rozhodnutí o výjimkách)**
 3. **Soubor dalších smluvních nástrojů navazujících na GATT 1994 (povětšinou ujednání o výkladu některých ustanovení GATT 1994)**
 4. **Marakéšský protokol ke GATT**
- GATT 1994 je doplněn souborem navazujících mnohostranných dohod (viz dále)

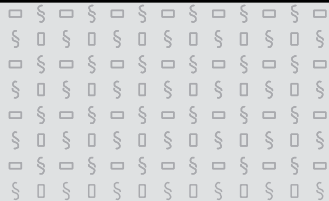
Základní výstavbové principy GATT

1. Princip nejvyšších výhod

- a) platí pro fázi dovozu (před vstupem na národní trh)
- b) podstata: každý stát poskytne jinému státu nejvýhodnější přístup, jaký kdy poskytl

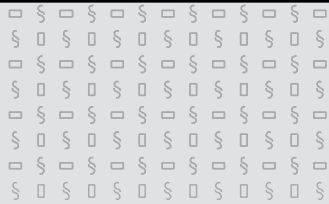
2. Princip národní

- a) platí pro fázi po vstupu na národní trh
 - b) podstata: s cizím zbožím bude postupováno tak, jak je nakládáno s tuzemským
- Cílem obou principů je zajistit nediskriminaci - nejprve ve vztahu ke všem cizím státům a pak ve vztahu mezi vlastním státem a cizími
 - Tyto principy zakotvila již GATT 1947 a WTO je - byť v modifikované podobě, přezvala

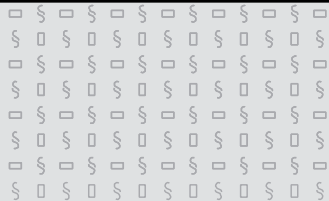
Oblasti regulace GATT

- regulace cel
- volný tranzit
- antidumping
- poplatky a formality při dovozu a vývozu
- označení původu výrobků
- množstevní omezení dovozu a vývozu
- pravidla pro podporu hospodářského rozvoje
- zvláštní podmínky pro rozvojové státy
- zvláštní podmínky při vytvoření celních unií
- definice pojmů
- výjimky; pravidla jsou GATT jsou přirozeně velmi obecná, proto připouštějí celou řadu výjimek, například pro rozvojové státy, z důvodu ochrany zdraví atd.

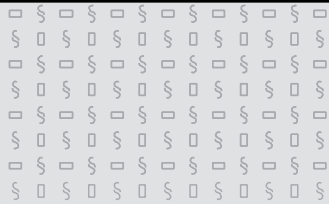
Obdobný výrobek

- Aplikace obou základních principů je vázána na použití právního termínu „obdobný výrobek“
- K diskriminaci může dojít jen tehdy, pokud jsou výrobky „zastupitelné“, tj. pokud jsou způsobilé si reálně konkurovat
- V závislosti na postavení, kterou subjekt zaujímá, existuje přirozeně tendence přistupovat k obdobnosti výrobku různě - extenzivně, nebo restriktivně

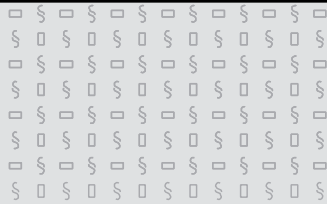
Specifika cel

- Globálně zakázána nejsou
- Cla jsou transparentní, proto se nezapovídají, ale zakazují se diskriminační vnitřní daně, dovozní poplatky apod. (viz v komunitárním právu termín „opatření s rovnocenným účinkem“)
- Cílem je redukovat celní sazby, které jsou základní překážkou mezinárodního obchodu
- Regulace cel je vázána na celou řadu výjimek (geografické podmínky, komoditní podmínky etc.)
- Státům se ukládá jednat o celních tarifech
- Po Uruguayském kole vznikly na základě jednání mezi státy tzv. listiny slev se závazky snížit cla v určitých oblastech (dokument má 22500 stran)

Množstevní omezení

- V zásadě jsou zakázána
- Jejich připuštění je vázáno na výjimky, např.
 - kritický nedostatek komodity pro exportní stát
 - ochrana platební bilance
 - ochrana zdraví
 - fytokaranténní opatření
- Podmínkou zavedení je zachování nediskriminačního režimu

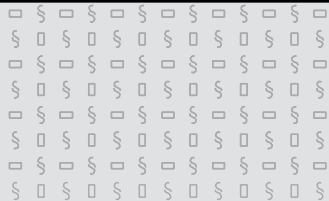
Mnohostranné dohody navazující na GATT 1994

- **Dohoda o zemědělství**
- Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření
- **Dohoda o textilu a ošacení**
- **Dohoda o technických překážkách obchodu**
- Dohoda o obchodních aspektech investičních opatření
- Dohoda o provádění čl. VI GATT (antidumping)
- Dohoda o provádění čl. VII GATT (určování celní hodnoty)
- Dohoda o kontrole před odesláním
- Dohoda o pravidlech původu
- Dohoda o dovozním licenčním řízení
- Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních
- **Dohoda o ochranných opatřeních**

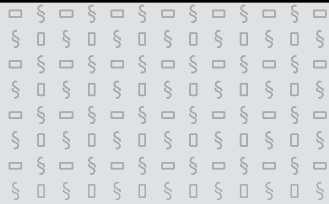
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

GATS Všeobecná dohoda o obchodu službami

Obecné poznámky

- Vznikla jako produkt Uruguayského kola
- Na rozdíl od GATT, která se týká obchodu se zbožím, se týká GATS (poprvé) obchodu se službami
- Struktura GATS je rozdělena do třech částí (pilířů):
 1. základní principy
 2. přílohy s pravidly pro jednotlivé oblasti služeb
 3. závazky jednotlivých států

Modifikace principů známých GATT

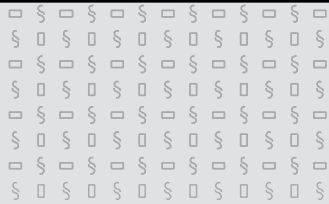
- **Princip nejvyšších výhod** - v GATS se týká automaticky všech služeb; s ohledem na existenci dosavadních závazků různých států však existují výjimky
- **Princip národní** - v GATS není obecným principem, princip národní je vázán na to, zda se konkrétní stát zavázal s cizím poskytovatelem služby zacházet jako s národním poskytovatelem na základě tzv. commitments - „závazků o přístupu na trh“

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

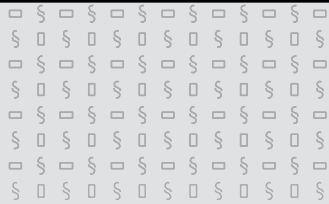
TRIPS

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

Obecné poznámky

- Mezinárodně-smluvní regulace se, byť velmi dlouhou dobu, zabývala v podstatě jen ochranou práv k duševnímu vlastnictví
- TRIPS se poprvé věnuje také obchodním aspektům (pirátství, padělky, souvislost s technickým rozvojem atd.); také reguluje vazbu na stávající nástroje (WIPO)
- TRIPS se dotýká mj.:
 - zajištění prosazení práv obchodníků jednotlivými státy
 - řešení sporů mezi státy

Modifikace principů známých GATT

- **Princip národní** - je zakotven v TRIPS obecně a fungoval v této oblasti již na základě starších nástrojů
- **Princip nejvyšších výhod** - v této oblasti představuje překvapení, poněvadž se v zásadě před „vstupem“ práva k duševnímu vlastnictví postupovalo historicky spíše recipročně
- TRIPS vyslovuje také další princip - ochrana práv k duševnímu vlastnictví by měla přispívat k transferu technologií a k technické inovaci